

Kristina Lugn: Tal till August Strindberg

Talare

Kristina Lugn
Poet, dramatiker

Datum

22 januari 2012

Plats

Dramaten, Stockholm

KRISTINA LUGN Om man inte är glad på sin födelsedag, när ska man då vara glad?

ÖRJAN RAMBERG Denna lilla vers passar inte som hyllning till August Strindberg på hans födelsedag.

LENA ENDRE Jag vet inte vad som för i mig.

ÖRJAN RAMBERG ”Se på ärret här i pannan; det är efter en yxa som fördes av min bror, vars saknade framtand jag slagit ut med en sten. Min faders begravning bevistade jag ej, emedan han lät kasta ut mig från min systers bröllop. Jag är född i oäkta säng under konkursutredning, medan familjen gick i sorgkläder efter en onkels självmord.”

LENA ENDRE Aldrig i livet kommer jag att kalla Strindberg för Ågust.

KRISTINA LUGN Livet är ett problemområde. Kroppen är själens gångkläder. Ditt slott växer fortfarande. Det är fortfarande synd om oss alla.

ÖRJAN RAMBERG Engelbrekt. Ordalek och småkonst. En blå bok. Tsarens kurir. Lycko-Pers resa. Välkomna.

LENA ENDRE ”Jag frågade en gång ett barn varför havet är salt och barnet som hade en far på långresa svarade genast: havet är salt därför att sjömännen gråter så mycket. Varför gråter sjömännen så mycket då... Jo, svarte han, därför att de jämt ska resa bort. Och därför torkar de alltid sina näsdukar uppe i masterna! Varför gråter människan när hon är ledsen?, frågade jag vidare. Jo, sa han, därför att ögonglasen ska tvättas ibland för att man ska se klarare!”

ÖRJAN RAMBERG ”Som barn grät jag beständigt och syntes vantrivas i livet;

hatade mina föräldrar såsom de hatade mig; tålde inget tvång, ingen konvention, inga lagar, och min enda längtan stod till skogen och havet.”

KRISTINA LUGN Jag vet inte heller varför vi gråter när vi är ledsna.

ÖRJAN RAMBERG Du skrev ganska mycket om tårar. Och blommor. Det är inte omanligt att gråta.

LENA ENDRE Det är inte en omänsklig uppgift att vara död på sin födelsedag. Vi kommer alla att tvingas uppleva det. Att slippa vara ensam är ett rimligt krav.

ÖRJAN RAMBERG Det enda jag har att tillägga är följande: Det sentimentala ska hanteras endast av dem som lärt sig av svinen hur man blir hårdhudad.

KRISTINA LUGN Av alla de verk av dig som jag är fäst vid vill jag framhålla I havsbandet och Kvarstadsresan, Kronbruden, Svanevit och Himmelrikets nycklar.

LENA ENDRE ”Det är sant att ni dricker?”

ÖRJAN RAMBERG ”Mycket...”

LENA ENDRE ”Och dagen efter?”

ÖRJAN RAMBERG ”Har jag de sköna samvetskvalen; erfar den förlösande känslan av skuld och ånger; njuter av kroppens lidanden, medan själen svävar som en rök kring pannan; det är som mellan liv och död, då anden känner att den lyftat vingarna och kan ta flykt om den ville.”

KRISTINA LUGN Tack för att jag ibland känner en sådan saknad efter ditt språk att jag praktiskt taget ingår i rollistan.

LENA ENDRE Jag vill ställa några frågor om de diktade. Är de mer odödliga än du? Det är så lätt att skapa en levande människa. Det enda som krävs är ett motsatt kön och en kollision, ett infall, en dragning, en skakning, en lätt bävan ibland, ibland sannerligen kärlek, men inte ens då utgör skapandet av människan grovarbetet. De diktade däremot – de är av ett helt annat virke, de är tillkomna av nödvändighet och flit och längtan, de är av ett material som tål

oräkneliga tolkningar och regiidéer, för att inte tala om aktörerna som går ut och in i dem och smäller i dörrarna en kort spelperiod, för att sedan föreställa någon helt annan och kort därefter dö. De diktade däremot – det vore verkligen roligt att få höra dina synpunkter på dem. Förlåt att jag tilltalar dig så avspänt.

KRISTINA LUGN Idag, när det är din födelsedag, har jag överlevt dig med flera veckor och dem ska jag ägna åt att äntligen läsa Inferno.

ÖRJAN RAMBERG I övrigt vet jag ingen som så har uttryckt det gemensamma, själva allmänningen, så innerligt som du gjorde i ditt Tal till svenska nationen.

LENA ENDRE Jag är Herr Bengts hustru. Jag beklagar det verkligen, men det råkade bli så. Tack i alla fall.

ÖRJAN RAMBERG Tack för Gillets hemlighet och Folkungasagan. Ett särskilt varmt tack för Kaspers Fet-tisdag.

KRISTINA LUGN Och Fagervik och Skamsund. Dödsdansen, alltid. Det var ju så jag lärde känna Kurt.

ÖRJAN RAMBERG Man lär sig så mycket när man förstått att man inte fattat ett enda ord av livet. Tack för Folkungasagan och Näktergalen i Wittenberg.

LENA ENDRE Min födelsedagspresent till dig är att jag ska göra ett korsstygnbroderi av samtliga dina boktitlar. Och låta det flyga och fara så som ett barn flyger sin drake på Ladugårdsgårde om våren, efter föräldrarnas skilsmässa.

KRISTINA LUGN Tillåt mig att göra ett försök att återvända till ämnet. Det är din födelsedag idag.

ÖRJAN RAMBERG ”Säg dock, innan du går: Vad led du mest av härnere?”

LENA ENDRE ”Av att vara till; att känna min syn försvagad av ett öga, min hörsel förslöad av ett öra, och min tanke, min luftiga, ljusa tanke bunden i fettstlyngors labyrinter. Du har ju sett en hjärna... Vilka krokvägar, vilka krypvägar...”

ÖRJAN RAMBERG”Ja, och det är därför alla rätt-tänkande tänker krokigt!”

LENA ENDRE”Elak, alltid elak, men det är ni alla!”

ÖRJAN RAMBERG”Hur kan man vara annat?”

LENA ENDRE”Nu skuddar jag först stoftet av mina fötter... Jordan...Leran...”

KRISTINA LUGN”Det var du som tände alla dessa gestalter till livet. Till och med Mumien lever. Och Fröken Julie och hennes lilla dumma vackra fågel. Eleonora.

LENA ENDRE”Och sist men inte minst vill jag tacka dig för den uppståndelse du fortfarande skapar i världslitteraturen.

ÖRJAN RAMBERG”Döden är en förlossningsscen. Det jag som vållat oss så mycket lidande genom sin ovilja att samarbeta, överger oss utan att tveka.

LENA ENDRE”Tack för att du så övertygande visat att det inte är döden, utan ensamheten, som skrämmer oss.

ÖRJAN RAMBERG”Tack för att du har fått allt du önskat av livet och upptäckte att alltihop var värdelöst.

LENA ENDRE”Den svinaktigt förtvivlat hårdhudade diktaren med sin hink gyttja är skön litteratur på en helt annan nivå än den blindes insmickrande språk till harpans toner.

ÖRJAN RAMBERG”Du skulle helt säkert gå in i väggen om du tvingades utstå en tunnelbaneresor.

KRISTINA LUGN”Svarta fanor!

ÖRJAN RAMBERG”Jag sover redan. Hela rummet ser ut som en rök för mig... och ni ser ut som en järnkamin....”

LENA ENDRE”..... en järnkamin, som liknar en svartklädd man i hög hatt –

och era ögon lyser som kolen när elden gått ut.”

KRISTINA LUGN Om man inte är glad på sin födelsedag, när ska man då vara glad?

Taggar

2010-tal, 2012, Kvinna, Minnestal

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/kristina-lugn-tal-till-august-strindberg>